

Hej dansker: Her er dit CO₂-fodaftryk

En materialistisk livsstil og røde bøffer fylder langt mere end elektricitet, varme, benzin og diesel.

THOMAS FÆRGE MAN

Vi har hørt det til bevidstløshed: Sluk for lyset, når du går ud af stuen. Tag korte bade. Køb en bil, der kører langt på literen. Alle gode råd, som passede fint til oliekrisen i begyndelsen af 1970'erne. Og som de fleste danskere tror er nøglen til klimavenlig adfærd.

Men det er det ikke. Kun 15 procent af dit samlede CO₂-fodaftryk kommer fra dit forbrug af elektricitet, varme, benzin og diesel. De 85 procent er ting og sager – altså materielle goder. Det er vores madindkøb, hvor især kødet slår igennem. Det er flyrejserne. Og så er det vores alle sammens andel af det fælles offentlige Danmark, hvor vi hver må bære en lige stor del af den udledning, der kommer fra F-16-fly, kampvogne, vuggestuer, politibil og hospitaler.

»Der er ikke noget forkert i at spare på el og tage korte bade. Pointen er blot, at selv om du halverer dit elforbrug, skærer du højst nogle få procent af dit samlede CO₂-fodaftryk«, siger videnskaf Torben Chrintz fra Concito, som har lavet beregningerne.

Klimaminister Rasmus Helveg Petersen (R) er enig: »Det skyldes jo, at vi har været gode til at skride ind over for det, der var langt den største søjle, nemlig energien. Så derfor fylder det andet meget mere nu.«

Lyst kød bedre end mørkt kød

Det, som virkelig batter, er at ændre på forbrugsvanerne. Især det, vi putter i munden, og det, vi køber af materielle goder, betyder noget.

»Kød har et stort CO₂-fodaftryk. Men der er forskel på kød. Generelt kan man sige, at jo lysere, jo bedre. Fisk er bedre end fjerkræ, der er bedre end gris, som igen er bedre end okse og lam«, siger Torben Chrintz.

Okse og lam er slemt, fordi dyrene er drøvtyggere og derfor bøvser en masse metan op, og det er en kraftig drivhusgas. Omvendt er fisk ret klimavenlige, fordi de ikke bruger energi på at holde kroppen varm. Kan de leve vegetarisk som for eksempel pangasiusfisken fra Vietnam, er det endnu bedre.

Handler det ikke bare om, at man skal købe økologisk?

»Ikke nødvendigvis. Økologi er sjældent bedre end konventionelt landbrug, når man sammenligner per kilo produkt. Men økologi er tit indirekte bedre, fordi det er dyrt. Og det, man betaler ekstra for, er serviceydelser som bedre husdyrvelfærd«, siger Torben Chrintz.

Concitos indfaldsvinkel er, hvad man bruger sine penge til. Pointen er, at man skal have så lille en udledning af

Så meget drivhusgas udleder vi

Tallene viser udledningen af drivhusgas omregnet til tons CO₂ per dansker om året i gennemsnit

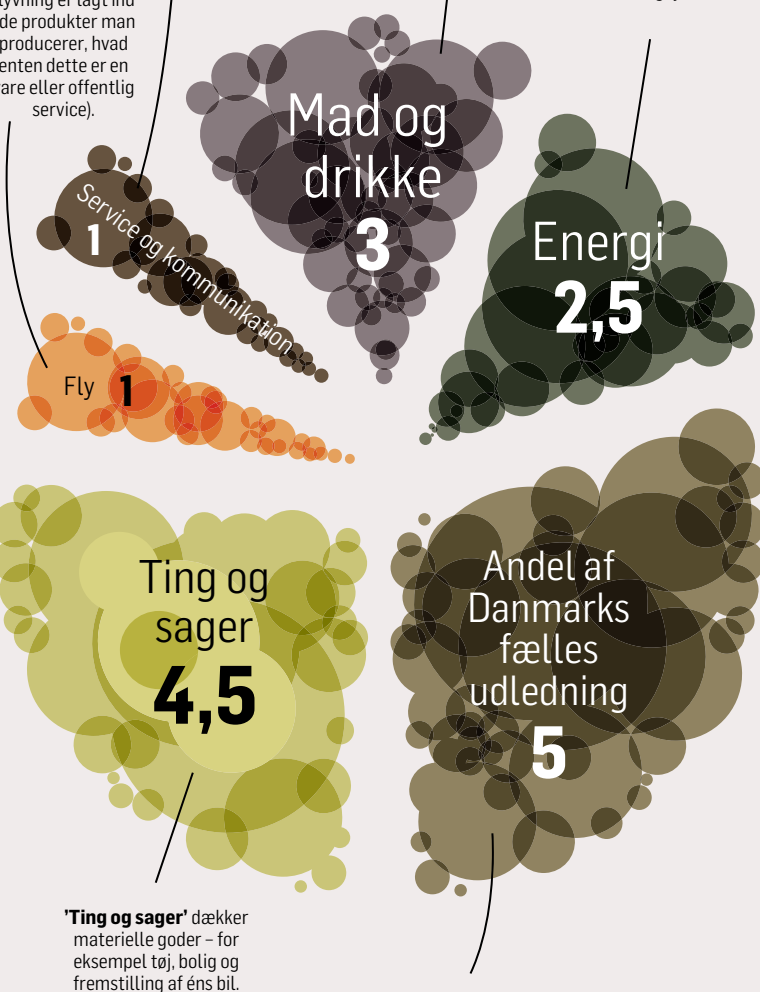
'Service og kommunikation' dækker over telefon, aviser, teatre, biografteater, restauranter, forsikringer, banker, fagforeninger, støtte til ngo'er etc.

I alt 17 tons

'Fly' dækker fly til privat ferie (arbejdsrelateret flyvning er lagt ind i de produkter man producerer, hvad enten dette er en vare eller offentlig service).

'Mad og drikke' dækker én's eget privatforbrug, men ikke kantiner og lignende.

'Energi' dækker udledning fra olie og naturgas til varme, brændstof til bil, elektricitet og fjernvarme.

'Ting og sager' dækker materielle goder – for eksempel tøj, bolig og fremstilling af én's bil.

Fælles udledning fra alle danskere på 5 tons CO₂-ækvivalenter/år, som dækker over det offentlige forbrug (skoler, hospitaler, universiteter, ministerier, politi, forsvar etc.) og al infrastruktur som veje, broer, offentlig transport, vandforsyning og spildevandsafledning, fibernet, fjernvarmenet, naturgasnet, høj- og lavspændingskabler, energispild i energiforsyning og produktion m.m.

Kilde: Tænk tanken Concito

CO₂ per krone, man bruger, som muligt.

»Egentlig kan det koges ned til to råd: Køb services frem for ting og sager. Og når du skal købe ting og sager, så køb dyrt og godt«, siger Torben Chrintz.

»Hvis du køber service – for eksempel vælger at bruge dine penge på at gå ud at spise og så gå i teateret bagefter – bruger du en del penge, men der er en meget lille CO₂-udledning per krone, du har brugt. Hvis du i stedet går i H&M og køber en stribe billige T-shirts, er dit CO₂-fodaftryk meget større.«

Men vi kan jo ikke undvære fysiske produkter?

»Køb kvalitet, så dine ting holder længere, og få dem repareret, hvis de går i stykker«, lyder rådet fra direktør for Copenhagen Resource Institute Birgit Munck-Kampmann.

Torben Chrintz er enig: »Et spisebord til 15.000 kroner holder meget længere end et til 1.500 kroner. Og hvis du en dag ikke vil have det længere, sælger du det i Den Blå Avis, så andre kan få glæde af det. Men det bedste ved det dyre bord er, at du ikke har råd til noget andet forbrug«, siger Torben Chrintz.

En væsentlig pointe her er nemlig, at hvis gennemsnitsdanskere har penge tilovers, går de oftest til rejser. Og det har et højt CO₂-fodaftryk per krone.

»Flyrejser er jo blevet billigere og billigere. Og dermed bliver udledningen per krone bare højere og højere«, forklarer Torben Chrintz. I det hele taget er transport en udfordring. Også her har Birgit Munck-Kampmann et godt råd: »Vi skal deles om ressourcerne – og derfor er delebiler og taxaer langt mere klimavenlige end at have hver sin bil.«

Målet er 2 tons

Hvis vi skal have en chance for at overholde målsætningen om, at Jordens temperatur højst stiger 2 grader, og vi samtidig regner med at blive 9 milliarder mennesker på kloden i 2050, så skal der virkelig ske noget med vores forbrug. »Antager man, at alle mennesker har ret til den samme udledning, er der ikke plads til mere end 2 tons per person om året i 2050. Alene det, vi danskere spiser, er halvanden gang mere end det«, siger Torben Chrintz.

Klimaministeren er enig i, at vores privatforbrug skal mere i fokus: »Vi har vedtaget en klimalov og nedsætter nu et klimaråd, der blandt andet skal se på danskernes forbrugsfodaftryk.«

Men hvad med vores andel af det offentlige forbrug, som jo i sig selv er på 5 tons om året?

»Det kræver langt mere fokus på, at det offentlige forbrug også bliver klimavenligt. Her er der dog sket noget positivt: For fire år siden var tallet 6 tons – nu er vi nede på 5 tons, blandt andet fordi vi har fået mere vedvarende energi«, siger Torben Chrintz.

thomas.faergeman@pol.dk